

Lekcja 10

2 września

MĘŻOWIE I ŻONY- RAZEM U STÓP KRZYŻA

Część I: Przegląd

Tekst przewodni: Ef 5,25-27.

Zakres studium: Ef 5,21-33; Flp 2,3-4; Ez 16,1-14; 2 Kor 11,1-4; Rdz 2,15-25.

Wprowadzenie: Jedność przewija się jak złota nić przez *List do Efezjan*. Jedność odnosi się nie tylko do relacji między Żydami i poganami w Kościele (Ef 2). W swoim liście Paweł omawia to, jak jedność opiera się na jednym Bogu w trzech Osobach, zbawieniu, chrzcie, wierze, darach duchowych, obecności Ducha Świętego w nas, zmianie sposobu życia na wzór Chrystusa oraz chrześcijańskiej mądrości. Według Pawła jedność we wszystkich jej aspektach jest możliwa jedynie w Chrystusie.

Paweł kieruje we właściwą stronę dyskusję o jedności Kościoła jako nowej ludzkości, mianowicie ku rodzinie. Jeśli istnieje nadrzędny ziemski model czy wzorzec jedności, to jest nim rodzina. Rodzina może być prawdziwie zjednoczona tylko w Chrystusie, jak poganie i Żydzi są zjednoczeni w Chrystusie i członkowie Kościoła są zjednoczeni w jednym organizmie, ciele Chrystusa. W rodzinie żona podlega mężowi w Chrystusie, a mąż miłuje żonę „w Panu”. Boski aspekt małżeńskiej więzi oznacza, że powinniśmy postrzegać rodzinę tak, jak widzi ją Bóg. Ten boski czynnik oznacza także, że rodzina musi wypełniać funkcję i cel, jaki Pan wyznaczył jej przy stworzeniu - ma być „jednym ciałem”, nierozdzielalną jednością. Dwoje staje się jedno nie dla wzajemnych korzyści, ale dlatego, że tak ich Bóg stworzył i tak im nakazał. Jedność rodziny wskazuje na coś większego, jak jedność Kościoła wskazuje na jedność Osób Bóstwa i więź Boga z ludzkością.

Tematy lekcji

1. Paweł kontynuuje temat jedności w kontekście chrześcijańskiej rodziny, a zwłaszcza więzi między mężem i żoną.
2. Prawdziwa chrześcijańska rodzina zachowuje swoją jedność wyłącznie „w Panu”, co oznacza, że mąż i żona poddają się sobie nawzajem zgodnie z Bożym zamierzeniem przy stworzeniu i wzorem ukazanej w planie zbawienia ofiarnej miłości Jezusa do ludzkości.
3. Rodzina, która prawdziwie żyje „w Panu” będzie wolna od przemocy i niewierności, gdyż mąż i żona będą się wzajemnie miłować miłością Chrystusową.

Część II: Komentarz

Pawłowa teologia rodziny

Ef 5,21-33 to fragment zawierający głęboką myśl dotyczącą Chrystusa i Kościoła. Paweł, zgodnie ze swoim zwyczajem, łączy solidną teologiczną dyskusję (w tym przypadku naukę o Chrystusie i naukę o Kościele) z praktycznymi wnioskami. Według Pawła biblijna teologia nie istnieje jedynie po to, by stanowić spójną i piękną teorię. Praktyczne przesłanie apostoła zawsze jest budowane na solidnym fundamencie biblijnej teologii.

Dlatego apostoł nie podchodzi do kwestii rodziny tak, jakby była ona drugorzędnym tematem, który wystarczy omówić kilkoma prostymi wskazówkami zaczerpniętymi z ogólnej ludzkiej mądrości, psychologii czy socjologii. Paweł osadza dyskusję o rodzinie w kontekście fundamentalnych chrześcijańskich nauk - o Bogu, o stworzeniu, o Chrystusie, o zbawieniu i o Kościele. Nie używa przy tym rodziny jako ilustracji tych nauk, ale raczej tymi naukami ilustruje zagadnienie chrześcijańskiej rodziny!

Jak w przypadku nauki o Kościele, Paweł nie akceptuje podchodzenia do kwestii chrześcijańskiej rodziny jedynie według realiów upadłej ludzkiej natury i dalekiego od doskonałości społeczeństwa. Kieruje się raczej zasadą interpretacyjną „na początku” stosowaną przez Jezusa („ale od początku tak nie było” [Mt 19,8]), która pomaga Kościołowi chrześcijańskiemu i jego teologii kierować się ku odrodzeniu Bożego ideału dla ludzkości, zamiast legitymizować realia grzesznego świata. Nauka Pawła o rodzinie w kontekście tych fundamentalnych chrześcijańskich doktryn wskazuje, że chrześcijańska rodzina nie może być poddana kompromisowi.

Uległość i miłość

Pawłowy język uległości i miłości odnoszący się do małżeństwa jest przedmiotem licznych dyskusji, w których chrześcijaństwo bywa krytykowane i potępiane za rzekomy mizoginizm. Jednak krytyka ta jest oparta na błędnym zrozumieniu przesłania Pawła.

Poniższe punkty mogą pomóc nam w lepszym zrozumieniu tego fragmentu.

(1) Postawy męża i żony wynikają z ich wzajemnej uległości (Ef 5,21), która jest owocem działania Ducha Świętego w nich (Ef 5,18).

(2) Żona okazuje uległość mężowi nie jako przełożonemu, ale jak Chrystusowi, jej Zbawicielowi i Opiekunowi. Uległość oznacza tu poszanowanie męża, docenianie go, uznanie i akceptowanie jego roli jako jej obrońcy i pomocnika. *Biblia* w żadnym stopniu nie sugeruje, by żona miała być traktowana jako podległa mężowi i bezwzględnie poddana mu jako ważniejszemu. Paweł uczy raczej, że właściwa postawa pokory i szacunku powinna być okazywana przez żonę wobec jej męża. Fakt, iż chrześcijaństwo głosi jednakową godność mężczyzny i kobiety w Chrystusie, nie powinien prowadzić kobiety do postawy arogancji i wywyższania się ponad męża. Postawa żony powinna być nacechowana miłością, wiernością i wsparciem.

(3) Mężowie mają pamiętać, że kobiety postrzegają miłość jako troskę i opiekę. Miłość męża do żony jest jak ofiarna miłość Chrystusa do Jego Kościoła. Paweł uczy, że mężczyzna powinien zachowywać postawę pokory, uznania i wiernej miłości wobec żony.

(4) Owszem, Paweł porównał uległość żony wobec męża do uległości Kościoła wobec Chrystusa, a miłość męża do żony wskazał jako odzwierciedlenie miłości Chrystusa do Kościoła. Jednak to porównanie Pawła nie zostało dokonane przypadkowo, przez pomieszanie teologicznych koncepcji, a więc w sposób mający sugerować hierarchiczną zależność między mężczyzną a kobietą czy jakiś sakramentalny pogląd na małżeństwo. Przeciwnie, apostoł niezwłocznie sprecyzował to porównanie i wyjaśnił starannie, co miał na myśli i w jakich punktach dostrzega podobieństwo. Porównanie to odnosi się więc do postaw i form wzajemnej uległości i wyrażania miłości.

Jan Chryzostom (ok. 347-407), słynny kaznodzieja i patriarcha Konstantynopola, posłużył się swoją homiletyczną biegłością, opisując miłość męża do żony: „Chciałbyś, aby twoja żona była posłuszna tobie jak Kościół jest posłuszny Chrystusowi? Zatem podobnie troszcz się o nią, jak Chrystus troszczy się o Kościół. Owszem, nawet gdybyś miał oddać życie za nią i być w kawałki pokrojonym dziesięć tysięcy razy, znieść wszelkie

cierpienie - nie wahaj się. Gdybyś uczynił to wszystko, i tak nie dorównałbyś Chrystusowi. Ty bowiem czynisz to dla tej, z którą jesteś związany, ale On dla tej, która odwróciła się od Niego i nienawidziła Go. Podobnie zatem, jak On położył u stóp swoich tę, która odwróciła się od Niego, znienawidziła Go, wzgardziła Nim i wyszydziła Go, nie przez groźby ni przemoc, nie postrachem czy czymś w tym rodzaju, ale swą nieodmienną miłością, tak również ty postępuj wobec twojej żony. Owszem, choćbyś widział ją patrzącą z góry na ciebie i lekceważącą, i szydzącą z ciebie, jednakowoż masz przez troskę o nią, miłość i dobroć położyć ją u stóp twoich. Nie ma bowiem nic potężniejszego niż taka więź, zwłaszcza między mężem i żoną. Sługę rzeczywiście można przywiązać do siebie lękiem, ale nawet on prędzej czy później zniechęci się i odejdzie. Jednak życiowej partnerki, matki swoich dzieci, podstawy wszelkiej radości nie sposób przykuć łańcuchem lęku i grózb, a jedynie miłością i dobrym usposobieniem. Cóż to bowiem za więź, w której żona drży z lęku przed mężem? Co to za przyjemność dla męża, żyć z żoną jak z niewolnicą, a nie wolną kobietą? Gdybyś nawet miał cierpieć z jej powodu, nie gań jej, bo i Chrystus tego nie czynił” (*Homilies of St. John Chrysostom, Archbishop of Constantinople, on the Epistle of St. Paul the Apostle to the Ephesians*, w: Philip Schaff, red., *Saint Chrysostom: Homilies on Galatians, Ephesians, Philippians, Colossians, Thessalonians, Timothy, Titus, and Philemon*, Grand Rapids 1983, t. 13, s. 144).

Adwentystyczna nauka o małżeństwie i rodzinie

Biblijna teologia rodziny jest tak ważna, iż niektóre Kościoły chrześcijańskie włączyły doktrynę o rodzinie do listy swoich fundamentalnych zasad wiary (zob. np. *Westminsterskie Wyznanie Wiary*, art. XXIV). Niestety, niektóre tradycyjne Kościoły (w tym rzymskokatolicki, prawosławny i anglikański) przyjęły skrajne, sakramentalne poglądy na małżeństwo i rodzinę.

Adwentystyczny pogląd na rodzinę, w tym zwłaszcza związek małżeński, został wyrażony w dwudziestej trzeciej fundamentalnej zasadzie wiary: „Małżeństwo zostało ustanowione przez Boga w Edenie i potwierdzone przez Jezusa jako związek na całe życie między mężczyzną i kobietą w partnerstwie i miłości. Dla chrześcijanina związek małżeński to połączenie się zarówno z Bogiem, jak i ze współmałżonkiem, toteż powinni się łączyć tylko tacy partnerzy, których łączy wspólnota wiary. Wzajemna miłość, godność, szacunek i odpowiedzialność są podstawą związku, który przecież ma odzwierciedlać miłość, świętość, bliskość i trwałość więzów, jakie łączą Chrystusa z Jego Kościołem. (...) Chociaż niektóre związki rodzinne dalekie są od idealnych, to jednak małżonkowie, którzy złączeni są ze sobą w Chrystusie, mogą osiągnąć jedność w miłości, dzięki prowadzeniu przez Ducha Świętego i pomocy Kościoła. Bóg błogosławi rodzinie i pragnie, aby jej członkowie nawzajem sobie pomagali, aż do osiągnięcia całkowitej dojrzałości. Rodzice powinni wychować swoje dzieci w miłości i posłuszeństwie dla Pana. Własnym przykładem i słowem powinni uczyć je, że Chrystus jest miłosiernym, ale wymagającym wychowawcą, że jest zawsze łagodny i opiekuńczy oraz pragnie, aby stały się członkami Jego ciała, a więc Bożą rodziną. Zacieśnienie więzów rodzinnych jest jedną z zasadniczych cech końcowego poselstwa” (*Wierzyć tak jak Jezus*, wyd. 2, Warszawa 2007, s. 320).

Kościół Adwentystów Dnia Siódmego wyraża także szerszą refleksję na temat rodziny w formie oficjalnych oświadczeń. Oświadczenie zatytułowane *Afirmacja małżeństwa*, przyjęte w 1996 roku wyraźnie nawiązuje do Ef 5, choć nie zawiera odnośników biblijnych. Szereg punktów tego oświadczenia podkreśla teologiczne znaczenie małżeństwa i rodziny.

Po pierwsze, oświadczenie odnosi małżeństwo do objawionej w *Biblii* natury jednego Boga w trzech Osobach: „Powstająca na bazie odmienności płci jedność małżeństwa odzwierciedla w pewnym stopniu jedność istniejącą między istotami Bóstwa”.

Po drugie, rodzina symbolizuje więź Boga z ludzkością: „W Piśmie Świętym heteroseksualna więź małżeńska jest także symbolem więzi między Bogiem a człowiekiem. Jest symbolem i świadectwem ofiarnej miłości Boga oraz przymierza z Jego ludem. Harmonijne współzycie mężczyzny i kobiety w małżeństwie tworzy podstawowa komórka społecznej jedności, szanowana jako główny składnik stabilnego społeczeństwa”.

Po trzecie, oświadczenie podkreśla fakt, iż ludzkie rodziny są dotknięte przez grzech i potrzebują odrodzenia w Jezusie Chrystusie przez Ducha Świętego: „Ponieważ małżeństwo zostało skażone przez grzech, jego czystość i piękno, zamierzone pierwotnie przez Boga, wymagają odtworzenia. Przez przyjęcie odkupieńczego dzieła Chrystusa i działanie Jego Ducha w ludzkich sercach pierwotny cel małżeństwa może zostać przywrócony, a wspaniałe i pełne doświadczenie małżeńskie może zostać zrealizowane przez mężczyznę i kobietę, którzy wiążą się ze sobą małżeńskim przymierzem” (*Afirmacja małżeństwa*, oświadczenie zaaprobowane i poddane pod głosowanie przez Zarząd Generalnej Konferencji Kościoła Adwentystów Dnia Siódmego 23 kwietnia 1996 roku, *Oświadczenia, zalecenia i inne dokumenty Generalnej Konferencji Kościoła Adwentystów Dnia Siódmego*, s. 61-62).

Ponadto Kościół Adwentystów Dnia Siódmego wydał dodatkowe oświadczenia potępiające przemoc w rodzinie (*Oświadczenie w sprawie dopuszczania się przemocy i znęcania się w rodzinie*, Oświadczenie zostało uchwalone przez Zarząd Generalnej Konferencji i wydane przez Biuro Przewodniczącego, Roberta S. Folkenberga, podczas Sesji Generalnej Konferencji w Utrechcie, w Holandii, w dniach 29 czerwca — 8 lipca 1995 roku, *Oświadczenia, zalecenia i inne dokumenty Generalnej Konferencji Kościoła Adwentystów Dnia Siódmego*, s. 11) oraz wspierające kobiety, które znalazły się w różnego rodzaju trudnych sytuacjach (*Oświadczenie o sprawach kobiet*), Oświadczenie zaaprobowane oraz poddane pod głosowanie przez Zarząd Generalnej Konferencji i złożone przez Biuro Przewodniczącego, Roberta S. Folkenberga, podczas Sesji Generalnej Konferencji w Utrechcie, Holandia, 29 czerwca — 8 lipca 1995 roku, *Oświadczenia, zalecenia i inne dokumenty Generalnej Konferencji Kościoła Adwentystów Dnia Siódmego*, s. 108).

Część III: Zastosowanie

1. Zastanówcie się razem i omówcie, w jaki sposób wasze rodziny i zbór mogą się stać ośrodkami rodzinnego pojednania, w których skłóceni mężowie i żony w lokalnej społeczności będą mogli znaleźć drogę do pojednania.

2. Wyobraźcie sobie, że zostaliście poproszeni o przygotowanie trzech prezentacji w ramach projektu edukacyjnego poświęconego więzi małżeńskiej. Jakie trzy tematy wybralibyście i jakie elementy uwzględnilibyście w ich ramach?

3. Poproś uczestników lekcji, by wskazali i objaśnili trzy zasadnicze różnice między biblijnym i kulturowym wzorcem małżeństwa i rodziny. W jaki sposób mogą oni poprawić swoje więzi małżeńskie, aby odpowiadały biblijnemu wzorcowi związku małżeńskiego i rodziny?